

Organy administracji rządowej i samorządowej powołane ustawowo do ochrony przed powodzią i zakres ich kompetencji

Organy administracji rządowej i samorządowej powołane ustawowo do ochrony przed powodzią i zakres ich kompetencji

1. Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie jako organ administracji rządowej niezespołonej właściwy w sprawach gospodarowania wodami w regionie wodnym, w zakresie określonym w ustawie Prawo wodne z dnia 18 lipca 20001r
2. Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego realizujący zadania z zakresu administracji rządowej określone w /w ustawie
3. Prezydent miasta Szczecina jako organ władzy publicznej zobowiązany do prowadzenia działań w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia zgodnie z ustawa O stanie klęski żywiołowej z dnia 18 kwietnia 2002r.

ad. 1) Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie

Jednym z wielu zadań Dyrektora RZGW Szczecinie jest koordynowanie działań związanych z ochroną przed powodzią w regionie wodnym a w szczególności prowadzenie ośrodków koordynacyjno-informacyjnych ochrony przeciwpowodziowej(OKI). RZGW Szczecin, na którego obszarze działania znajduje się miasto Szczecin podejmuje szereg działań związanych z zagrożeniem powodzią w zależności od przyjętych trybów pracy:

- **Tryb normalny** - tryb pracy w okresie pomiędzy występowaniem zagrożeń
- **Tryb alarmowy** – tryb pracy w okresie występowania zagrożeń

Zagrożenie powodziowe – tryb normalny

- okresowe kontrole stanu technicznego budowli hydrotechnicznych
- okresowe przeglądy stanu technicznego sprzętu pływającego, przeznaczonego do akcji przeciwpowodziowej
- zawieranie porozumień z instytucjami współdziałającymi
- szkolenia pracowników RZGW i treningi symulacyjne
- zbieranie, weryfikacja i aktualizacja informacji o zagrożeniu powodziowym, jego przyczynach i skutkach
- zbieranie, weryfikacja i aktualizacja informacji o obiektach hydrotechnicznych związanych z ochroną przeciwpowodziową
- opracowywanie scenariuszy powodziowych (historycznych i potencjalnych) oraz prowadzenie na ich podstawie analizy i oceny zagrożenia powodziowego(możliwe do realizacji w przypadku osiągnięcia przez zespół Ośrodka Koordynacyjno – Informacyjnego Ochrony Przeciwpowodziowej (OKI) przy RZGW pełnej funkcjonalności (sprz towej, programowej, kadrowej i w zakresie baz danych), przewidywanej w planach rozwoju ośrodka OKI.)
- wyznaczanie obszarów narażonych na zagrożenie powodziowe oraz identyfikacja obszarów najbardziej zagrożonych powodzią (mapy zagrożeń powodziowych)(możliwe do realizacji w przypadku osiągnięcia przez zespół Ośrodka Koordynacyjno – Informacyjnego Ochrony Przeciwpowodziowej (OKI) przy RZGW pełnej funkcjonalności (sprz towej, programowej, kadrowej i w zakresie baz danych), przewidywanej w planach rozwoju ośrodka OKI.)
- opracowywanie i wymiana informacji z instytucjami zaangażowanymi w system ochrony przeciwpowodziowej
- bieżąca działalność administracyjna oraz realizacja zadań związanych z ochroną przeciwpowodziową – zgodnie z kompetencjami nadanymi Dyrektorowi RZGW w ustawie Prawo Wodne a w szczególności opracowanie:

1. analizy stanu ochrony przed powodzią w regionie wodnym
2. projektów planów ochrony przeciwpowodziowej w regionie wodnym
3. studium określającego w szczególności granice obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią

Obszary zagrożone powodzią objęte są wysokim ryzykiem wezbrań, dlatego też ustawa Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001r. (Dz. U. Nr 115, poz. 1229 wraz z późniejszymi zmianami) przewiduje wprowadzenie ograniczeń w sposobie ich użytkowania. Na obszarach **bezpośredniego zagrożenia powodzią** wprowadza się zakaz lokalizowania inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania (zgodnie z art. 40, ust. 1 pkt 3 ustawy) oraz zakaz wykonywania urządzeń wodnych, sadzenia drzew lub krzewów i zmiany ukształtowania terenu (zgodnie z art. 83, ust. 1 w/w ustawy Prawo Wodne)

Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi określa się zgodnie z art. 82 w/w ustawy Prawo Wodne. W artykule tym wyróżniono:

- a) obszary potencjalnego zagrożenia powodzią
- b) **obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią**, a wśród nich trzy kategorie:
 - tereny między wałem przeciwpowodziowym a linia brzegu
 - strefę wybrzeża morskiego
 - strefę przepływów wezbrań powodziowych na obszarach nieobwałowanych.

Wyznaczanie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, obejmujących strefę przepływów wezbrań powodziowych na obszarach nieobwałowanych następuje w trybie wskazanym w art. 82 ust 2 w/w ustawy, tzn. Dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej sporządza studium uwzględniające częstotliwość występowania powodzi, ukształtowania dolin rzecznych i tarasów zalewowych, strefę przepływu wezbrań powodziowych, tereny zagrożone osuwiskami skarp lub zboczy, tereny depresyjne oraz bezodpływowe. Studium dla obszaru działania RZGW Szczecin, w tym także miasta Szczecina znajduje się obecnie w fazie realizacji.

Wyznaczone w studium granice strefy bezpośredniego zagrożenia powodzią zostaną uwzględnione w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i mają służyć odpowiedniej polityce inwestycyjnej gminy a w szczególności minimalizować zagrożenie ludności oraz strat materialnych mogących wystąpić w czasie powodzi

Dla w/w ograniczeń ustawa Prawo Wodne przewiduje możliwości zwolnienia od zakazu ich wykonania na obszarze bezpośredniego zagrożenia powodzią.

Zwolnienie od zakazu następuje w drodze decyzji wydanej przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

Ustawa Prawo Wodne z dn. 18. VII. 2001r. przewiduje również, zgodnie z art.83, ust2 pkt 2 i 3, iż dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej może nakazać na obszarach bezpośredniego zagrożenia powodzią usunięcie drzew lub krzewów, a także wskazać sposób uprawy i zagospodarowania gruntów oraz rodzaje upraw wynikające z wymagań ochrony przed powodzią.

Jednocześnie, zgodnie z Art. 86 ust. 1 Prawa Wodnego w przypadku wykonania na obszarze bezpośredniego zagrożenia powodzią, robót lub innych czynności, które mogą utrudnić ochronę przed powodzią, a nie zostały objęte decyzją, o której mowa w art. 83 ust 2 pkt 1 w/w ustawy (tj. zwalniająca od zakazu ich wykonania), starosta może nakazać w drodze decyzji, przywrócenie stanu poprzedniego na koszt tego, kto je wykonał.

Ustawa Prawo wodne daje także Dyrektorowi RZGW w Szczecinie prawo do wykonywania kontroli gospodarowania wodami , co w przypadku ochrony przeciwpowodziowej sprowadza się do możliwości kontrolowania:

1. przestrzegania warunków ustalonych w decyzjach wydanych na podstawie ustawy(np. pozwoleń wodnoprawnych),

2. przestrzegania warunków obowiązujących na wałach przeciwpowodziowych oraz na obszarach bezpośredniego zagrożenia powodzią
3. stanu zabezpieczenia przed powodzią oraz przebiegu usuwania skutków powodzi związanych z utrzymaniem wód oraz urządzeń wodnych

Zagrożenie powodziowe – tryb alarmowy

- udział w pracach zespołów reagowania kryzysowego
- współdziałanie z instytucjami i służbami ratowniczymi zaangażowanymi w system ochrony przeciwpowodziowej
- patrolowanie odcinka zagrożonego powodzią przez służby Nadzorów Wodnych
- zbieranie i udostępnianie informacji o sytuacji hydrologicznej - w tym dyżury w zakresie ustalonym przez Dyrektora RZGW
- udostępnianie materiałów, analiz, wniosków przygotowywanych w okresie braku zagrożenia powodziowego
- sterowanie jazem w Widuchowej w zależności od stopnia zagrożenia powodziowego i sytuacji powodziowej oraz prognozy hydro - meteorologicznej
- nadzór i kontrola stanu technicznego urządzeń ochrony przeciwpowodziowej
- współdziałanie w ewakuacji ludności
- współdziałanie w likwidacji przeszkód na drodze wodnej

Zakres działania RZGW Szczecin w przypadku zagrożeń lodowych

RZGW Szczecin jako administrujący wodami rz. Odry na odcinku znajdującym się na jego obszarze działania zobowiązany jest także do zapewnienia swobodnego spływu wód powodziowych oraz lodów. Akcja lodołamania prowadzona jest przez polskie i niemieckie lodołamacze pod kierownictwem RZGW Szczecin zgodnie z podpisanym 11.08.1997 r. Porozumieniem Administracyjnym o organizacji i współpracy w dziedzinie lodołamania na wodach granicznych rz. Odry od km.542,4 do 704,1 i rz. Odry Zachodniej od km.0,0 do 17,15.

Ad. 2) Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego

Do zadań marszałka województwa, zgodnie z zapisami art. 75 ustawy Prawo wodne należy programowanie, planowanie, nadzorowanie wykonywania urządzeń melioracji wodnych szczegółowych, urządzeń melioracji wodnych podstawowych oraz utrzymywanie melioracji wodnych podstawowych.

Do urządzeń melioracji wodnych podstawowych zalicza się między innymi budowę przeciwpowodziowe tj. np. wały przeciwpowodziowe.

Z ramienia Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego powyższe zadania realizuje Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych z siedzibą w Szczecinie

Ad 3.) Prezydent Miasta Szczecina

Zgodnie z ustawą O stanie klęski żywiołowej z dnia 18 kwietnia 2002 r organami władzy publicznej zobowiązanymi do prowadzenia działań w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej (w tym i powodzi) lub ich usunięcia kierują:

1. wójt (burmistrz, prezydent miasta)- jeżeli stan klęski wprowadzono tylko na obszarze gminy
2. starosta - jeżeli stan klęski wprowadzono na obszarze więcej niż 1 gminy wchodzącej w skład powiatu
3. wojewoda - jeżeli stan klęski wprowadzono na obszarze więcej niż 1 powiatu wchodzącego w skład województwa

Działania w celu zapobieżenia skutkom klęski żywiołowej lub ich usunięcia wójt, starosta lub wojewoda wykonują przy pomocy właściwych zespołów reagowania kryzysowego.

W mieście Szczecinie obowiązki powyższe pełni Miejski Zespół Reagowania Kryzysowego (MZRK) powołany Zarządzeniem nr. 388 Prezydenta Miasta Szczecina z dnia 4 lipca 2003r.

Pracami MZRK kieruje Szef Zespołu- Dyrektor Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności przy pomocy zastępców Szefa Zespołu – Komendanta Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej, Komendanta Miejskiej Policji oraz Zastępcy Dyrektora Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności.

W skład MZRK wchodzi:

1. grupy robocze o charakterze stałym wyznaczone z pracowników Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności tworzą tzw. Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego z siedzibą w Urzędzie Miejskim w Szczecinie w podziale na:

- a) grupę planowania cywilnego
- b) grupę monitorowania, prognoz i analiz

Zadaniem MCZK jest zapewnienie Prezydentowi Miasta i MZRK pełnej obsługi operacyjno-technicznej w wykonywaniu zadań dla zapobieżenia skutkom katastrof naturalnych(w tym powodzi). Funkcję tę MCZK zapewnia między innymi poprzez zapewnienie stałego dyżuru monitorowania, alarmowania, niezwłocznego informowania kompetentnych osób i organów w mieście oraz reagowanie w określonych stanach i dokumentowanie działań zgodnie z procedurami. Grupy te pracują w fazie zapobiegania i przygotowania.

2. grupy robocze o charakterze czasowym pracujące w fazie reagowania oraz odbudowy i dzielące się na:
 - a) grupę operacji i organizacji działań do której powołani zostali :
 - przedstawiciel Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej
 - przedstawiciel Komendanta Miejskiego Policji
 - Komendant Straży Miejskiej
 - Dyrektor Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska
 - przedstawiciel Biura Prezydenta Miasta
 - Miejski Inspektor Sanitarny
 - Powiatowy Lekarz Weterynarii
 - przedstawiciel Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie
 - przedstawiciel Terenowego Oddziału Zachodniopomorskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych
 - Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego
 - b) grupę zabezpieczenia logistycznego w skład której wchodzi:
 - Dyrektor Wydziału obsługi Urzędu
 - Dyrektor Zarządu Dróg i Transportu Miejskiego
 - Dyrektor Wydziału Mieszkalnictwa i Lokali Użytkowych
 - Skarbnik Miasta

- c) grupę opieki zdrowotnej i pomocy socjalno bytowej w skład której wchodzi:
- Dyrektor Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej
 - Dyrektor Wydziału Oświaty i Kultury Fizycznej
 - Kierownik Biura ds. Organizacji pozarządowych.

Do zadań przedstawiciela RZGW Szczecin powołanego do grupy operacji i organizacji działań należy:

- 1) Informowanie o aktualnej i prognozowanej sytuacji hydrologicznej, a w okresie zimy o stopniu zalodzenia oraz możliwości tworzenia zatorów lodowych na administrowanych ciekach wodnych
- 2) Analiza zagrożeń powodziowych w odniesieniu do usytuowania wysokościowego urządzeń ochrony przed powodzią i terenów zagrożonych
- 3) Uczestnictwo w przeglądach okresowych cieków wodnych i urządzeń ochrony przed powodzią
- 4) Uczestnictwo w aktualizacji danych do planu ochrony przed powodzią w tym współpraca w tworzeniu map zalewów
- 5) W sytuacji zagrożenia powodziowego- opracowywanie scenariuszy zdarzeń powodziowych (w momencie osiągnięcia przez zespół Ośrodka Koordynacyjno – Informacyjnego Ochrony Przeciwpowodziowej (OKI) przy RZGW pełnej funkcjonalności (sprz towej, programowej, kadrowej i w zakresie baz danych)
- 6) Informowanie o prowadzonej przez RZGW akcji lodołamania na rzece Odrze w obszarze wód śródlądowych